

„Nekdo, ki je bil zraven“:

Reševanje „Divje race“.

Naš parnik »Rešnik«, z močjo kakih osem ton, je odplul s potniki in s približno pet ton papirja iz Nove Fundlandije proti Londonu. Nepretrgano viharno vreme je napovedovalo težavno vožnjo, a vrh tega je prinesel brezžični brzojav obupno poročilo s parnika »Divja rasa«, da se z velikim naporom bori z viharji kakih osemdeset milj vzhodno od nas.

Radijsko usmerjevalo nam je omogočilo izslediti položaj »šepaste race«. Hiteli smo s polno paro in jo okoli petih popoldne zagledali, tavajočo in omahujočo, na odprtem morju.

Mahoma smo napravili z njo brezžično zvezo. Zvedeli smo, da je to parnik z deset tisoč ton prazne teže, na poti iz Norveške v Novo Fundlandijo, ki se mu je pred desetimi dnevi zlomil vijak, na kar ga po mili volji sukata neizprosni veter in morje. Več ladij mu je poskušalo pomagati, ali zavoljo neprestanih viharjev ni imela nobena uspeha. Vkljub temu je sklenil »Rešnik« iznova poskusiti in kapetana sta se dogovorila, da bomo počakali do naslednjega dne in morebitnega boljšega vremena.

Jutro je pa prineslo še močnejšo nevihto, burnejše morje in silovitejše vetrne sunke. »Rešnik« je imel nevarno nalogo, držati pred očmi svojo tovaršico in hkrati paziti nase.

Ko se je vreme ublažilo, smo ukrenili vse mogoče za pritezanje. Na krovu smo postavili težke jeklene kable, reševalni škripci so zastrleli z ladje in gonilne vrvi so bile na svojem mestu. Opremili smo jih s probkovimi oblami, približno trideset čevljev drugo od druge. Konec vrvi smo pričvrstili na prazno bačvo, ki smo jo nameravali splaviti k »Divji raci«, čim bi se vihar polegel.

Vihar je gnal poškodovani parnik proti vzhodu z brzino kakih štirideset milj na dan in »Rešnik« je imel mnogo težav, da je ostal v stiku z njim. Razburkano morje je neprestano pljuskalo na naš krov, mornarji so padali po tleh, valovi so nam odnašali orodje in naprave, dočim je »Divja rasa« stala zdaj na glavi, zdaj čepela na repu ali pa butala s silo sem ter tja.

Proti poldnevu naslednjega dne se je vreme nekoliko zboljšalo in »Divja rasa« je spustila v morje motvoz, privezan na bačvo. Ko se je odmaknila kakih sto metrov od te bačve, smo zasukali »Rešnika«, da bi pobrali vrv.

Dvakrat smo brezuspešno poskusili ujeti s kljukami bačvo. »Divja rasa« nam jo je bliskoma potegnila izpred rok in morali smo pričeti na novo. Sedaj se nam je posrečilo spraviti bačvo na naš krov. Med navdušenim vzdlikanjem je šla vrv iz rok v roke, na kar smo jo privezali za petnajst centimetrov debel kabel, ki naj bi nas vlekel k »Divji raci«. Ali v usodnem trenutku sta potegnili ladij vsaksebi, motvoz se je pretrgal in vse naše prizadevanje je bilo uničeno.

Zdaj se je zasukal »Rešnik« v zavetrje nesposobne ladje in spustil v vodo svoje bačve in probkovino, vzdržujoč kar najspretnije položaj, da bi mogla »Divja rasa« pluti ob motvozu. To je bilo zelo nevarno, kajti pohabljena ladja je plula mnogo hitreje nego mi, zato smo morali zelo paziti, da se ladji ne bi trčili, kar bi bilo za obe usodno. Tudi ta poskus se nam ni obnesel in ker je završal še hujši vihar in se bližala noč, nam ni preostalo nič drugega nego počakati jutra.

Napočila je druga noč nesreče. Naš parnik smo morali sukati po vetru in o polnoči smo prejeli radijsko poročilo z nesrečne tovarišice: »Bodite nocoj v bližini. Žice, ki držijo vijak, so pretrgane.«

Bilo je krasno poročilo, kakor vidite — obupen položaj za mornarja! Ako se vijak naglo ne pričvrsti, bo motovilil sem in tja po odprtem morju in naravnost izdril zadnji del ladje, tako da se bo morala potopiti. Rešilni čolni bi v takem viharju vzdržali kaj malo dlje nego snežene kepe v podzemskem ognju.

Toda pogum in mornarski duh sta obvladala položaj na »Divji raci«. Vijak so pritrdili na prejšnje mesto in nevarnost je bila odstranjena.

Naslednji dan smo morali obrniti vso pozornost na to, da smo obdržali »Divjo raco« pred očmi.

Pozneje so se razmere na videz izboljšale. »Rešnik« je poskusil poriniti plav k drugi ladji. To se mu je deloma posrečilo, ali kmalu je izginil plav pod ladjo in ga nismo mogli več ujeti. Še enkrat smo menjali položaj in spustili, približavši se pohabljenki na petdeset metrov, drugo vrv v morje. Zopet je imela smolo, zamotala se je v vijak in se pretrgala na kose!

Medtem sta se vihar in morje polagoma pomirjevala in »Divja raca« je spustila v vodo čoln s štirimi možmi, ki jim je poveljeval drugi ladijski poročnik. Korajžen fant vam je bil ta drugi ladijski poveljnik! S sijajnimi besedami je navduševal svojo posadko, in ko se je prvo veslo zlomilo, je zavihtel rezervnega veslaču v roke, preden se je ta zavedel, kaj se je pripetilo. Nikoli nisem videl pogumnejšega dejanja.

Tačas smo držali naš parnik na vetru, da je ščitil čoln, in smo brizgali olje čez krov, da bi umirili morje. Trudeč se liki bobri, smo spravili motvoz v čoln, na kar je dospel na »Divjo raco«. A ko je bila že na krovu, sta ladji silovito butnili vsaksebi in vrv se je pretrgala. Srce nam je pokalo v prsih!

Še enkrat smo zasukali »Rešnika« vzdolž desetstisočtonske grmade nesreče — zdaj v zavetrju — in čoln mladega ladijskega poročnika je spustil drugo vrv v morje. Ladji sta si bili tako blizu, da je bila mala »orehova lupina« v nevarnosti, da jo prekipevajoče morje v tesnem prostoru prepljuska, in šele ko sta šli ladji vsaksebi in so spravili čoln na krov, so se nam živci pomirili.

Vkljub nevarnemu položaju je imel kapetan na »Divji raci« toliko časa, da je stoječ na mostu, snel svojo čepico in se poklonil dvema našima potnicama.

Parnika sta bila dovolj dolgo v takem položaju, da smo mogli spraviti naš jekleni motvoz srečno do sosedu in ga pripeti »Divji raci« za sidrno verigo. Z vzklikanjem in hvaležnimi srci smo gledali, da so spravili kavelj

na pravo mesto in ga pripeli; nato smo zvezali parnika z devetdeset sežnjev dolgo verigo in s sto in dvajset sežnjev dolgo vrvjo iz jeklene žice. S tem se je pričelo naporno pritezanje.

Morje je jelo upadati in naša pritegnjenka je strigla po vodi liki besen bik na vrvi. Včasih smo jo izgubili izpred oči v žrelu širokega morja; potem so se zopet pojavili svetilniki vrh jambor, ki so jim sledile barvaste luči, rdeče ali zelene, ko se je ladja nagibala splašeno sem in tja. Toda motvozi so držali in neutrudljivo smo orali po vodi.

Drugi dan je zopet prišel razsajati vihar in del naših stolpičev se je porušil. »Vse roke na krov« je zadonel ukaz. Privezali smo pomožne vrvi in škrpce.

Ob štirih popoldne je narastel vihar z orkansko silo, vmes je padala težka toča in valovi so se dvigali liki gore. Nismo mogli naprej in kmalu so popokale vrvi na zadnjem delu naše ladje.

Razbremenjen in olajšan za desettisoč ton, ki jih je vlekel za seboj, se je naš »Rešnik« dobesedno prekucnil na glavo in zarinil nos v globoko, orjaško morje, ki je pometlo krov in odneslo ko bi trenil motorni rešilni čoln s seboj.

Na naše brezzično vprašanje, nam je sporočil kapetan »Divje race«, da njegova ladja ni v neposredni nevarnosti. Ker nam je pohajal premog, smo bili prezgodaj prisiljeni po šest in pol dnevnem naporu in strahu ustaviti nadaljnje reševalno delo. Odkurili smo jo s polno paro, a nesrečna »Divja rasa« je nadaljevala težavno vožnjo proti vzhodu. Preden smo se ločili, nam je poslal njen kapetan naslednje poročilo: »Sem potrpežljiv, toda zelo žalosten. Nisem pričakoval, da bi mi kdaj pomagala tako hrabra ladja. Zbogom.«

Vkljub temu se je ponesrečena ladja čez dva tedna srečno vsidrala na Azorih.

Nebeški mlinar.

Ta nebeški mlinar, lepa reč,
danes moko prav debelo melje,
dosti vreč ne zmorejo nebesa,
pa jo revež kar na zemljo stresa.
Celo noč že pada, pada, pada ...
Lepa zgoraj vaša je navada!
Vse je belo že, kaj bo iz tega,
saj nam sneg že kar do gležnjev sega!
Tam v nebesih naj se red napravi:
sveti Krištof naj kolesa ustavi,
sveti Krištof Jezuščka je nosil,
njega, Peter stari, bi poprosil,
on močan je, pa ti že pomore,
da nebeške ustavita zatvore.

Vera Albrechtova.

